

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების
2018 წლის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების

განმარტებითი შენიშვნები

შესავალი

2018 წლის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია საქართველოს ფინანსთა მინისტროს სახაზინო სამსახურის მიერ, სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი მხარჯავი დაწესებულებების მიერ წარმოდგენილი ნაერთი წლიური ფინანსური ანგარიშგებების საფუძველზე.

დარიცხვის მეთოდის შესაბამისი საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) სრულ დანერგვამდე, სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციები ფინანსურ ანგარიშგებას ამზადებენ ძირითადად, დარიცხვის მეთოდით. ასევე, მეთოდოლოგიით განსაზღვრულ შემთხვევებში დასაშვებია საკასო მეთოდის გამოყენება.

საკანონმდებლო ჩარჩო

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას გამოყენებულია შემდეგი ნორმატიული აქტები:

- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის N429 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვის და ფინანსური ანგარიშგების შესახებ“ ინსტრუქცია;
- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2002 წლის 31 დეკემბრის №439 ბრძანებით დამტკიცებული ბიუჯეტების დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების ძირითადი აქტივების ფიზიკური ცვეთის ნორმებისა და მათი ბუღალტრულ აღრიცხვაში ასახვის შესახებ“ ინსტრუქცია;
- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის №424 ბრძანებით დამტკიცებული „სახელმწიფო ხაზინის მომსახურებაზე მყოფი ორგანიზაციების მიერ გადახდების განხორციელების წესის შესახებ“ ინსტრუქცია

ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძველი

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია შემდეგი საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) მოთხოვნების შესაბამისად:

IPSAS 1 ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა

IPSAS 2 ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება

IPSAS 3 სააღრიცხვო პოლიტიკა, ცვლილებები სააღრიცხვო შეფასებებში და შეცდომები

- IPSAS 4 უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებებით გამოწვეული შედეგები
- IPSAS 5 სესხით სარგებლობასთან დაკავშირებული დანახარჯები
- IPSAS 6 კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება
- IPSAS 9 შემოსავლები გაცვლითი ოპერაციებიდან
- IPSAS 13 იჯარა
- IPSAS 14 ანგარიშგების თარიღის შემდგომი მოვლენები
- IPSAS 16 საინვესტიციო ქონება
- IPSAS 18 სემენტების მიხედვით ანგარიშგება
- IPSAS 19 ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები
- IPSAS 20 დაკავშირებულ მხარეთა შესახებ განმარტებითი შენიშვნები
- IPSAS 22 სახელმწიფო მმართველობის სექტორის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება ფინანსურ ანგარიშგებაში
- IPSAS 23 შემოსავალი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან (გადასახადები და ტრანსფერები)
- IPSAS 24 ბიუჯეტის შესახებ ინფორმაციის წარდგენა ფინანსურ ანგარიშგებაში
- IPSAS 25 დაქირავებულთა სარგებელი
- IPSAS 26 ფულადი სახსრების წარმომქმნელი აქტივების გაუფასურება
- IPSAS 32 შეღავათიანი მომსახურების შეთანხმებები: უფლების გადამცემი
- IPSAS 36 მეკავშირე ერთეულებსა და ერთობლივ საქმიანობაში ინვესტიციები
- IPSAS 37 ერთობლივი შეთანხმებები

კონსოლიდაციის პრინციპები

კონსოლიდაციას ექვემდებარება სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი მხარჯავი დაწესებულებების ნაერთი ფინანსური ანგარიშგებები. მხარჯავი დაწესებულებების მიერ საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) მოთხოვნების გათვალისწინებით, სრული კონსოლიდაცია ვერ განხორციელდა, ვინაიდან ინფორმაცია საანგარიშგებო პერიოდში სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფ მხარჯავ დაწესებულებებს (მაკონტროლებელი ერთეულებს) შორის შიდა ოპერაციების განხორციელებასთან დაკავშირებით, სახაზინო სამსახურისთვის ხელმისაწვდომი არ არის.

სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი მხარჯავი დაწესებულების (ეკონომიკური ერთეულების) მიერ მომზადებული ნაერთი ფინანსური ანგარიშგებები მოიცავს მათ მიერ კონტროლირებული ერთეულების ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების მონაცემებს.

კონტროლირებული ერთეული არ გამოირიცხება კონსოლიდაციიდან იმ მიზეზით, რომ:

- მისი საქმიანობები განსხვავდება ეკონომიკურ ერთეულში შემავალი სხვა ერთეულების საქმიანობისაგან (საქონლისა და მომსახურების ეკონომიკურად მნიშვნელოვანი ფასებით ახდენს მიწოდებას მაშინ როდესაც ეკონომიკურ ერთეულში შემავალი სხვა ერთეულები უსასყიდლოდ ან/და ეკონომიკურად უმნიშვნელო ფასებით და ა.შ);
- კონტროლი არის დროებითი:
 - როდესაც კონტროლირებული ერთეული შექმნილია მხოლოდ და მხოლოდ შექმნიდან, მისი 12 თვის განმავლობაში გაყიდვის მიზნით, შექმნილი ეკონომიკური ერთეულის და მასში შემავალი ერთეულების საქმიანობების შექმნი ერთეულის საქმიანობისგან განსხვავებულობის გამო;
 - როდესაც ერთეულს განზრახული აქვს კონტროლირებულ ერთეულზე კონტროლი დაუთმოს სხვა ერთეულს;
 - ორგანიზაციის მიერ დროებით განკარგული სახაზინო კოდები.

კონსოლიდირებული ეკონომიკური ერთეულები

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს შემდეგი მხარჯავი დაწესებულებების ფინანსურ ანგარიშგებებს:

1. საქართველოს პარლამენტი
2. საქართველოს პრეზიდენტის ადმინისტრაცია
3. საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს აპარატი
4. საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაცია
5. საქართველოს სახელმწიფო აუდიტის სამსახური
6. საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია
7. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო
8. საქართველოს უზენაესი სასამართლო
9. საერთო სასამართლოები
10. საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო
11. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია აბაშის, ზუგდიდის, მარტვილის, მესტიის, სენაკის, ჩხოროწყუს, წალენჯიხის, ხობის მუნიციპალიტეტებსა და თვითმმართველ ქალაქ ფოთში
12. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია ლანჩხუთის, ოზურგეთისა და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტებში
13. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია ბაღდათის, ვანის, ზესტაფონის,

თერჯოლის, სამტრედიის, საჩხერის, ტყიბულის, წყალტუბოს, ჭიათურის, ხარაგაულის, ხონის მუნიციპალიტეტებსა და თვითმმართველ ქალაქ ქუთაისში

14. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია ახმეტის, გურჯაანის, დედოფლისწყაროს, თელავის, ლაგოდეხის, საგარეჯოს, სიღნაღისა და ყვარლის მუნიციპალიტეტებში
15. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია დუშეთის, თიანეთის, მცხეთისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტებში
16. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია ამბროლაურის, ლენტეხის, ონისა და ცაგერის მუნიციპალიტეტებში
17. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია ადიგენის, ასპინძის, ახალციხის, ახალქალაქის, ბორჯომისა და ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტებში
18. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია ბოლნისის, გარდაბნის, დმანისის, თეთრიწყაროს, მარნეულის, წალკის მუნიციპალიტეტებსა და თვითმმართველ ქალაქ რუსთავში
19. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია გორის, კასპის, ქარელისა და ხაშურის მუნიციპალიტეტებში
20. საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური
21. საგანგებო სიტუაციების მართვის სამსახური
22. შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი
23. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო
24. საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
25. საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო
26. საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო
27. საქართველოს სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტრო
28. საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო
29. საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო
30. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო
31. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
32. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო
33. საქართველოს კულტურისა და სპორტის სამინისტრო
34. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტრო
35. საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო
36. სსიპ - იურიდიული დახმარების სამსახური
37. სსიპ - ვეტერანების საქმეთა სახელმწიფო სამსახური
38. სსიპ - საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური
39. ა(ა)იპ - საქართველოს სოლიდარობის ფონდი
40. საქართველოს სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახური
41. საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი

42. სსიპ - საზოგადოებრივი მაუწყებელი
43. სსიპ - საზოგადოებრივი მაუწყებლის აჭარის ტელევიზია და რადიო
44. სსიპ კონკურენციის სააგენტო
45. ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის ადმინისტრაცია - სამხრეთ ოსეთის ადმინისტრაცია
46. საქართველოს საპატრიარქო ¹
47. სსიპ - ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიურო
48. სსიპ საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური - საქსტატი
49. სსიპ - საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია
50. საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატა
51. სსიპ - საჯარო სამსახურის ბიურო
52. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატი
53. სსიპ - რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო
54. სსიპ - სახელმწიფო ენის დეპარტამენტი
55. კერძო და საჯარო თანამშრომლობის ორგანო
56. საქართველოს დაზვერვის სამსახური ²
57. სსიპ საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახური
58. სიპ - საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი „საქპატენტი“
59. სსიპ - ტექნოლოგიური ინსტიტუტი
60. სსიპ - სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო
61. სსიპ - დეპოზიტების დაზღვევის სააგენტო

გარდა ამისა, ფინანსური ანგარიშგების მონაცემების სრულყოფის მიზნით, დამატებულია სახელმწიფო ბიუჯეტის საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების (კოდი 56 00) გაწეული დანახარჯები, ასევე, ფინანსთა სამინისტროს და სახაზინო სამსახურის რეესტრების მონაცემები ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების შესახებ (რაც არ არის მხარჯავი დაწესებულებების ფინანსურ ანგარიშგებებში ასახული). ფინანსური ვალდებულებების მონაცემებში საწყის და საბოლოო ნაშთში აგრეთვე გათვალისწინებულია შიდა ე.წ "ისტორიული ვალის" მონაცემები, მოცულობა საორიენტაციოა, ვინაიდან ამ კატეგორიის უმეტესი ნაწილი არის დასაზუსტებელი.

ფინანსური ანგარიშგება და ანგარიშგების კომპონენტები

ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულია ინფორმაცია მხარჯავი დაწესებულებების ფინანსურ

¹ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულია მხოლოდ სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების მაჩვენებლები

² კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულია მხოლოდ სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების მაჩვენებლები

მდგომარეობაზე, მათი საქმიანობის ფინანსურ შედეგებზე, კაპიტალის ცვლილებაზე და ფულადი სახსრების ნაკადებზე საანგარიშო პერიოდში.

ფინანსური ანგარიშგების სრული პაკეტი მოიცავს:

- ა) ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებას (ბალანსს) - ფორმა #1;
- ბ) ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშგებას - ფორმა #2;
- გ) ფულადი სახსრების მოძრაობის შესახებ ანგარიშგებას - ფორმა#3;
- დ) კაპიტალში ცვლილებების შესახებ ანგარიშგებას - ფორმა#4;
- ე) ბიუჯეტის და ფაქტიური თანხების შედარების ანგარიშგებას - ფორმა#5;
- ვ) განმარტებით შენიშვნებს.

გარდა ამისა, დანართის სახით წარმოდგენილია არაფინანსური აქტივების მიღების და გასვლის შესახებ ინფორმაცია.

შეფასების საფუძველი

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ძირითადად გამოყენებულია საწყისი (ისტორიული) ღირებულება, ხოლო ზოგიერთ შემთხვევაში - რეალური (გადაფასებული) ღირებულება.

ანგარიშგების თარიღი

სახელმწიფო ბიუჯეტის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების თარიღია 2018 წლის 31 დეკემბერი

საანგარიშგებო პერიოდი

სახელმწიფო ბიუჯეტის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ანგარიშგების საანგარიშო პერიოდია კალენდარული წელი, 2018 წლის 1 იანვრიდან 31 დეკემბრამდე.

საანგარიშგებო ვალუტა

სახელმწიფო ბიუჯეტის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგება მზადდება ეროვნულ ვალუტაში - ლარში, რომელიც წარმოადგენს საანგარიშგებო ვალუტას. დამრგვალება ხორციელდება ათასებამდე.

უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები

საანგარიშგებო ვალუტისგან განსხვავებულ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები განიხილება როგორც უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები, რომელზეც ვრცელდება IPSAS 4 -ის “უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებებით გამოწვეული შედეგები” მოთხოვნები.

საანგარიშგებო თარიღისათვის გადაანგარიშებას ექვემდებარება უცხოურ ვალუტაში გამოსახული ფულადი მუხლები, რომელთა არსებითი მახასიათებელი არის უფლება, მიიღო ან ვალდებულება, რომ შეასრულო ვალუტის ერთეულის ფიქსირებული ან განსაზღვრული ოდენობა, საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოფიციალური გაცვლითი კურსის შესაბამისად. უცხოურ ვალუტაში გამოსახული არაფულადი მუხლები, რომელთა მნიშვნელოვან მახასიათებელს წარმოადგენს უფლების არქონა, მიიღო ან ვალდებულება, რომ შეასრულო ვალუტის ერთეულის ფიქსირებული ან განსაზღვრული ოდენობა, არ ექვემდებარება გადაანგარიშებას საანგარიშგებო თარიღისათვის, გარდა შემდეგი შემთხვევებისა:

- როდესაც არაფულადი მუხლების გადაანგარიშება ხდება ახალ სამუშაო ვალუტაში;
- როდესაც ხდება უცხოური ერთეულის არაფულადი მუხლების ეკონომიკური ერთეულისთვის დადგენილ ერთიან საანგარიშგებო ვალუტაში გადაანგარიშება.

საკურსო სხვაობები, რომლებიც წარმოიქმნება ფულადი მუხლების დაფარვისას, ან საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში ფინანსურ ანგარიშგებაში ფულადი მუხლების თავდაპირველი აღიარებისას გამოყენებული კურსისაგან განსხვავებული კურსით გადაანგარიშებისას, აღიარდება როგორც კაპიტალის ცვლილება, არასაოპერაციო შემოსავლის/ხარჯის სახით.

ანგარიშგების მომზადების და გამოქვეყნების თარიღი

სახელმწიფო ბიუჯეტის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგება მზადდება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო სამსახურის მიერ და ქვეყნდება ვებ-გვერდზე www.treasury.gov.ge.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე და გამოქვეყნებაზე პასუხისმგებლობა

სახელმწიფო ბიუჯეტის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე და გამოქვეყნებაზე პასუხისმგებელია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო სამსახური.

ზოგადი განმარტებები

რესურსების განაწილება და გამოყენება

ორგანიზაციების დაფინანსების წყაროებია: სახელმწიფო ბიუჯეტი (მათ შორის: სახელმწიფო ბიუჯეტში ასახული მესამე პირის გადახდები) და არასაბიუჯეტო საქმიანობით მიღებული შემოსავლები. მხარჯავი დაწესებულებების მიერ ხარჯები გაწეულ იქნა სამართლებრივი და სახელშეკრულებო მოთხოვნების შესაბამისად, ასევე, მოქმედი კანონმდებლობით დაწესებული

შეზღუდვების გათვალისწინებით - როგორც ბიუჯეტით გათვალისწინებული ასიგნებების და გეგმის, ასევე, ვალდებულებების მოცულობის ფარგლებში.

ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს ინფორმაციას სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების შესახებ, რომელიც მზადდება მოქმედი კანონმდებლობის გათვალისწინებით, საკასო მეთოდის შესაბამისად (ფინანსური ანგარიშგებისგან დამოუკიდებლად).

გადასახადების გაანგარიშება და გადახდა

საგადასახადო მიზნებისათვის, ერთეულების მიერ გადასახადების გაანგარიშება და გადახდა ხორციელდება საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის მიხედვით, ხოლო ფინანსურ ანგარიშგებაში აისახება სახელმწიფო სექტორში მოქმედი აღრიცხვის და ანგარიშგების ნორმებით და პრინციპებით, რომელიც ძირეულად განსხვავდება საგადასახადო კანონმდებლობის მოთხოვნებისგან.

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების შედგენის და წარდგენის საფუძვლები

ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ ორგანიზაციები წარმოადგენენ ფუნქციონირებად ერთეულებს და ახლო მომავალში არ იგეგმება მათი რეორგანიზაცია ან ლიკვიდაცია.

ფინანსურ ანგარიშგებაში სამართლიანად არის წარდგენილი ინფორმაცია ორგანიზაციების ფინანსური მდგომარეობის, საქმიანობის ფინანსური შედეგების და ფულადი სახსრების ნაკადების შესახებ და არ ეწინააღმდეგება ბუღალტრული აღრიცხვის და ფინანსური ანგარიშგების ინსტრუქციის მოთხოვნებს.

ფინანსურ ანგარიშგებაში ყველა ეკონომიკური მოვლენა შეფასების და აღიარების კრიტერიუმების გათვალისწინებით არის წარმოდგენილი.

ფინანსური ანგარიშგების მომზადების დროს გამოყენებულია ბუღალტრული აღრიცხვის და ფინანსური ანგარიშგების ინსტრუქციით განსაზღვრული სააღრიცხვო პოლიტიკა და ბუღალტრული აღრიცხვის ანგარიშთა გეგმა.

ფინანსური ანგარიშგების თარიღის შემდეგ მომხდარი მოვლენები

ანგარიშგების თარიღის შემდეგ მომხდარ მოვლენებს მიეკუთვნება ისეთი მოვლენები, რომლებიც წარმოიქმნება ანგარიშგების თარიღსა და ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცების თარიღს შორის. მოვლენები, რომლებზეც ერთეულს გააჩნია მტკიცებულებები ანგარიშგების თარიღისათვის პირობების არსებობაზე, განიხილება ანგარიშგების თარიღის შემდგომ მაკორექტირებელ მოვლენებად, ხოლო მოვლენები, რომლებიც მიგვანიშნებს ანგარიშგების თარიღის შემდგომ პერიოდში წარმოქმნილ პირობებზე – ანგარიშგების თარიღის შემდგომ არამაკორექტირებელ მოვლენებად.

ანგარიშგების თარიღის შემდგომი მაკორექტირებელი მოვლენების შემთხვევაში ხდება ფინანსურ ანგარიშგებაში აღიარებული თანხების კორექტირება ან ისეთი მუხლების აღიარება, რომლებიც მანამდე არ იყო აღიარებული, ხოლო ანგარიშგების თარიღის შემდგომი არამაკორექტირებელი მოვლენები, რომლებიც დამატებით ინფორმაციას იძლევიან ორგანიზაციების ფინანსური მდგომარეობის შესახებ, აისახება ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში.

ამასთან, კონსოლიდირებულ (ნაერთ) ფინანსურ ანგარიშგებასა ან/და განმარტებით შენიშვნებში აისახება ანგარიშგების თარიღის შემდეგ მომხდარი მხოლოდ ისეთი მაკორექტირებელი და არამაკორექტირებელი მოვლენები, რომლებიც წარმოიქმნება ანგარიშგების თარიღსა და მხარჯავი დაწესებულებების (მაკონტროლებელი ერთეულების) ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცების თარიღს შორის პერიოდში.

შესადარისობის უზრუნველყოფის მიზნით, წინა წლის ნაშთების დაზუსტება

საგარეო და საშინაო ვალების, ასევე, საგარეო წყაროებით წარმოქმნილი ფინანსური აქტივების ორმაგი გატარებით ანგარიშგებაში დამატების შედეგად, შეიცვალა სახელმწიფო ბიუჯეტის ნაშთის ასახვის წესი - წინა წლებში დეპოზიტური თანხების ანგარიშგებაში დამატება ხდებოდა ერთის მხრივ, ფულადი სახსრების და მეორეს მხრივ, დეპოზიტებით წარმოქმნილი ვალდებულებების ასახვით. შედეგად, მოკლევადიანი ვალდებულება დეპოზიტებით შემცირდა 501 მლნ. ლარით.

გარდა ამისა, ფორმა 1-ში დაზუსტდა და შემცირდა სახელმწიფო ბიუჯეტის საწყისი ნაშთი 3.5 ათასი ლარით, რაც გამოწვეულია წინა წლების გარდამავალი საბრუნავი სახსრების ანგარიშზე არასწორად ჩარიცხული თანხების საანგარიშგებო წელს უკან დაბრუნებით.

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების შეზღუდვა

მოთხოვნები და ვალდებულებები, რომლებიც წარმოშობილია მხარჯავსა (მაკონტროლებელსა) და კონტროლირებულ ერთეულებს შორის შიდა ოპერაციებით, ფინანსური ანგარიშგებიდან ძირითადად, ელიმინირებულია, ხოლო კონსოლიდირებული (ნაერთი) ანგარიშგების შედგენის დროს მოთხოვნების და ვალდებულებების ელიმინირება არ განხორციელებულა, ვინაიდან ინფორმაცია საანგარიშგებო პერიოდში სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფ მხარჯავ დაწესებულებებს (მაკონტროლებელი ერთეულებს) შორის შიდა ოპერაციების განხორციელებასთან დაკავშირებით, სახაზინო სამსახურისთვის ხელმისაწვდომი არ არის.

ანგარიშგების თარიღის შემდგომ, ანგარიშგების თარიღსა და სახაზინო სამსახურის მიერ კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების გამოქვეყნების თარიღს შორის პერიოდში, მომხდარი მაკორექტირებელი და არამაკორექტირებელი მოვლენების ასახვა კონსოლიდირებულ (ნაერთ) ფინანსურ ანგარიშგებასა და განმარტებით შენიშვნებში ვერ ხდება.

გარდა ამისა, ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების რეესტრების მონაცემები, რომელიც

ჩართულია კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ან/და განმარტებით შენიშვნებში, არ მოიცავს ინფორმაციას ისეთი პირობითი ვალდებულებების შესახებ, რომლებიც უკავშირდება სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით შექმნილი საწარმოების საკრედიტო ვალდებულებებს, რაც, შესაბამისად, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებას სახელმწიფო ფინანსურ აქტივებთან და ვალდებულებებთან დაკავშირებით არასრულყოფილს ხდის.

დამატებითი ინფორმაცია

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები დამატებით მოიცავს ისეთ ინფორმაციებს, რომლებიც არაფინანსური ხასიათისაა და არ არის ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშის შემადგენელი ნაწილი, თუმცა, საჭიროა ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ფინანსური ხასიათის ინფორმაციის ასახსნელად.

სააღრიცხვო პოლიტიკა და განმარტებითი შენიშვნები

აქტივები და ვალდებულებები ფინანსურ ანგარიშგებაში გამიჯნულია გრძელვადიან და მოკლევადიან მუხლებად.

აქტივი მოკლევადიან (მიმდინარე) აქტივად მიიჩნევა თუ ეს უკანასკნელი ქვემოთ მითითებულ რომელიმე კრიტერიუმს მაინც აკმაყოფილებს:

- ნავარაუდევია აქტივის რეალიზაცია, ან გამიზნულია გასაყიდად ან მოხმარებისათვის ჩვეულებრივი საწარმოო ციკლის განმავლობაში;
- ძირითადად გამოიყენება სავაჭრო დანიშნულებით;
- ნავარაუდევია მისი რეალიზება საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ თორმეტი თვის განმავლობაში; ან
- ფინანსური აქტივები/მოთხოვნები, რომელთა მიღება/დაფარვა მოსალოდნელია ანგარიშგების თარიღიდან ერთი წლის განმავლობაში;
- აქტივი წარმოადგენს ფულად სახსრებს ან მის ეკვივალენტებს (გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მისი გაცვლა ან ვალდებულების დასაფარად გამოყენება შეზღუდულია საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ სულ მცირე თორმეტი თვით მაინც).

ყველა სხვა აქტივი, რომლებიც არ მიეკუთვნება მოკლევადიან აქტივებს, გრძელვადიან აქტივებად განიხილება.

აქტივები ძირითადად შეფასებულია პირვანდელი ღირებულებით. ამასთან, ზოგჯერ რეალური (გადაფასებული) ღირებულებით შეფასების მეთოდიც გამოიყენება (რაც დასტურდება ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული ინფორმაციით - არასაოპერაციო შემოსავლებით/ხარჯებით).

საქართველოს საჯარო სექტორში არსებული აღრიცხვის სპეციფიკის გათვალისწინებით, აქტივების სალიკვიდაციო ღირებულების განსაზღვრა არ ხდება: სახელმწიფო ერთეულებს აქტივები მთავრობისგან გადაეცემა როგორც დროებით სარგებლობაში, მათი ფუნქციონირების პერიოდში. ასეთი სახით გადაეცემული და ასევე, ფუნქციონირების პერიოდში სახელმწიფო სახსრებით შექმნილი უძრავი ქონების რეალიზაციის შემთხვევაში, მიღებულ შემოსულობებზე „საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის“ მოთხოვნით, ერთეულს წარმოეშობა ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულება, ხოლო მოძრავი ქონება სარეალიზაციოდ, მოქმედი კანონმდებლობით, ვალდებულია გადასცეს ფინანსთა სამინისტროს სსიპ-მომსახურების სააგენტოს და ამ შემთხვევაში, რეალიზაციით მიღებული შემოსულობის და ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულების აღიარება სახელმწიფო ერთეულების მიერ არ ხდება.

აქტივები

აქტივები, რომლებიც ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებაში წარმოდგენილია ფინანსური და არაფინანსური აქტივების სახით, ძირითადად, შეესაბამება საბიუჯეტო კლასიფიკაციას და GFS-2001 მეთოდოლოგიას, თუმცა, ამავე დროს, საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS)) შესაბამისად, დაყოფილია მოკლევადიან და გრძელვადიან ფინანსურ და არაფინანსურ აქტივებად.

ფულადი სახსრები და მათი ექვივალენტები

ფულადი სახსრები მოიცავს როგორც ხაზინის ერთიან ანგარიშზე არსებულ ფულს (ხაზინის მონაცემების შესაბამისად), ასევე, ფულად სახსრებს საბანკო ანგარიშებზე და ნაღდ ფულს სალაროში (მხარჯავი დაწესებულებების ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისად).

ფულადი სახსრები ასახულია ნომინალით. უცხოურ ვალუტაში არსებული ფულადი სახსრები ეროვნულ ვალუტაში გადაანგარიშებულია ანგარიშგების თარიღისთვის ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოფიციალური გაცვლითი კურსით. უცხოურ ვალუტაში ოპერაციები აღრიცხულია ოპერაციის დღეს არსებული კურსით, ხოლო კურსთა შორის სხვაობა ასახულია არასაოპერაციო შემოსავლებში/ხარჯებში. ფულად სახსრებში ასახულია ხაზინის ერთიან ანგარიშზე, ასევე კომერციულ ბანკებში რიცხული დეპოზიტები, რომლებიც აღრიცხება როგორც ფინანსური აქტივები, ამავდროულად ვალდებულებები (არ აღიარდება შემოსავლებად). ხაზინის ერთიან ანგარიშზე რიცხულ დეპოზიტებს საპროცენტო სარგებელი არ ერიცხება. დეპოზიტების გამოყენება საბიუჯეტო ორგანიზაციების ხარჯების დასაფინანსებლად დაუშვებელია.

ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები

ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები შეფასებულია ნომინალური ღირებულებით. ფინანსურ აქტივებზე და მოთხოვნებზე დარიცხული ჯარიმები და სანქციები ასახულია შემოსავლებში და აქტივების ცალკე ანგარიშზე. ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები უმეტესწილად წარმოქმნილია წინასწარი გადახდებით ბიუჯეტიდან და „ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების და მათზე ოპერაციების“ საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განხორციელებული გადახდებით. მცირე ნაწილია არასაბიუჯეტო საქმიანობის შედეგად მომსახურების და აქტივების მიწოდებით, ასევე სხვა მიწოდებებით წარმოქმნილი ფინანსური აქტივები, მოთხოვნები და სხვა დებიტორული დავალიანებები. ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები წარმოდგენილია მოკლევადიანი და გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების და მოთხოვნების სახით. გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების და მოთხოვნების მიმდინარე ნაწილი ასახულია როგორც მოკლევადიანი ფინანსური აქტივები და

მოთხოვნები. ფინანსური აქტივის მიღების ან გასვლის ღირებულებას წარმოადგენს მისი გაცვლის ღირებულება.

მოთხოვნებს და დებიტორულ დავალიანებებს ხაზინის მონაცემთა ბაზის მიხედვით გააჩნია შემდეგი სტრუქტურა: დებიტორების აღრიცხვის ჟურნალში აღირიცხება ანალიზური აღრიცხვის მიზნებისათვის დებიტორი ორგანიზაციების დასახელებები, დებიტორული დავალიანების წარმოშობის წლები და კლასიფიცირებულია საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესაბამისად. ფინანსური ანგარიშგების ინფორმაცია საბიუჯეტო სახსრებით წარმოშობილ დებიტორულ დავალიანებებზე გაანალიზებულია ხაზინის ელექტრონულ ბაზაში განთავსებულ წინასწარი (საავანსო) გადახდების მონაცემებთან მიმართებით.

კონსოლიდირებულ (ნაერთ) ფინანსურ ანგარიშგებაში ფინანსური აქტივები ძირითადად წარმოდგენილია სესხების და აქციების და სხვა კაპიტალის სახით. კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების მომზადების მიზნებისათვის, მხარჯავი დაწესებულებების ფინანსური აქტივების ნაერთი მონაცემები კორექტირებულ იქნა ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების რეესტრების მონაცემების შესაბამისად. ქვემოთ მოცემულია აღნიშნული მონაცემები ცხრილის სახით:

ფინანსური აქტივი (ათასებში)	გრძელვადიანი		ზრდა/კლება
	2017 წ. 31 დეკემბერი	2018 წ. 31 დეკემბერი	
საშინაო	2,476,184.3	2,606,927.1	130,742.8
სესხები	2,476,184.3	2,606,927.1	130,742.8
<i>მ.შ. სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გაცემული სესხები</i>	2,476,184.3	2,606,927.1	130,742.8
<i>საგარეო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე</i>	2,263,332.2	2,394,031.9	130,699.7
<i>საშინაო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე</i>	212,852.1	212,895.2	43.1
<i>მ.შ ლარი</i>	124,271.3	121,430.3	- 2,841.0
<i>მ.შ დოლარი (ექვივალენტი ლარში)</i>	88,580.8	91,464.9	2,884.1

შენიშვნა: *2018 წელს „ფინანსური აქტივი საგარეო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე“, 2017 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით საგრძნობლად გაიზარდა. - რაც განპირობებულია იმით, რომ აღნიშნული მონაცემები დამოკიდებულია ვალდებულების შესრულების დროს სასესხო რესურსების ფაქტიურ ათვისებასა და ლარის კურსის ცვლილებაზე უცხოურ ვალუტასთან მიმართებაში. ასევე რიგი პროექტების მიხედვით, რომელთა ფარგლებშიც მიმდინარეობს თანხების ათვისება, სესხის დაფარვა ჯერ არ დაწყებულა და/ან გადავადდა გარკვეული ვადით. აქვე გათვალისწინებულია „უიმედო სესხები“ („საქნავთობპროდუქტი, „საქგაზი“), რომელთა ჩამოწერაც ჯერ-ჯერობით ვერ ხორციელდება (ყველა სესხზე აღძრულია საქმე სასამართლოში და მიმართულია აღსრულებაზე).

საშინაო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე წარმოქმნილი ფინანსური აქტივების ნაწილი მოცემულია მხარჯავი დაწესებულებების ფინანსურ ანგარიშგებებში.

<i>შენიშვნა: აშშ დოლარში გაცემულ სესხებზე ლარში გადაყვანილი ფინანსური აქტივები გაიზარდა 2 884.1 ათასი ლარით. აღნიშნული ზრდა განაპირობა ვალუტის კურსის ცვლილებამ</i>	ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი აშშ დოლარის კურსი ლართან მიმართებაში 31.12.2017წ	2.5922
	ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი აშშ დოლარის კურსი ლართან მიმართებაში 31.12.2018წ	2.6766

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების რეესტრის მონაცემები კონსოლოდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში დაკორექტირებულია ოვერდრაფტის თანხებით (**6 637.2 ათასი ლარით**), რომელიც გაცემულია საანგარიშგებო პერიოდში (ასახულია ბიუჯეტში) და დონორების მიერ არ ჩამორიცხულა ამავე პერიოდში (არ არის ასახული ფინანსური აქტივების/ვალდებულებების რეესტრში), ასევე, წინა წელს გაცემული ოვერდრაფტით (**122. 6 ათასი ლარით**), რომელიც ასახულია წინა წლის ბიუჯეტში და ჩამორიცხა საანგარიშო პერიოდში (ასახულია ფინანსური აქტივების/ვალდებულებების რეესტრში მიმდინარე წელს).

ძირითადი აქტივები

ძირითადი აქტივები ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებაში თავდაპირველად აისახება საწყისი (ისტორიული) ღირებულებით, რომელიც ყოველწლიურად მცირდება ცვეთის თანხით. საწყისი ღირებულება მოიცავს ძირითადი აქტივების შესყიდვის ფასს, ასევე ყველა იმ დანახარჯს, რაც დაკავშირებულია შეძენასთან, საკუთრების უფლების მოპოვებასთან და ექსპლუატაციაში შესვლასთან.

ძირითად აქტივებს ცვეთა ერიცხებათ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2002 წლის 31 დეკემბრის ბრძანებით N439 „ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების ძირითადი აქტივების ფიზიკური ცვეთის ნორმებისა და მათი ბუღალტრული აღრიცხვის ასახვის შესახებ“ დამტკიცებული ინსტრუქციის შესაბამისად. საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით დამტკიცებული წლიური ცვეთის ნორმები ძირითადი აქტივების თითოეული კატეგორიისთვის მერყეობს 0.75%-დან 50%-მდე. ძირითადი აქტივების დაჯგუფება ხდება საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესაბამისად და ცვეთის დარიცხვის მიზნით ძირითადი აქტივების სააღრიცხვო ჯგუფები არ იქმნება. კანონმდებლობით ძირითადი აქტივებიდან ცვეთა არ ერიცხება - საბიბლიოთეკო ფონდებს, კულტივირებულ აქტივებს. ცვეთის თანხის აკუმულირება არ ხდება და დარიცხული ცვეთა ტარდება ხარჯებში, როგორც ძირითადი კაპიტალის მოხმარება, ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის შესაბამისად.

ძირითადი აქტივების მოვლა-შენახვისა და რემონტის დანახარჯები, რომლითაც არ იზრდება ძირითადი აქტივების ღირებულება, განიხილება ხარჯებად, ხოლო არსებული აქტივების არსებითი გაუმჯობესება – განახლება, რეკონსტრუქცია ან გაფართოება, რაც მნიშვნელოვნად ზრდის საწარმოო სიმძლავრეს, ხარისხს ან ახანგრძლივებს არსებული ძირითადი აქტივების სასარგებლო მომსახურების ვადას, განიხილება როგორც ძირითადი აქტივების მიღება.

მატერიალური მარაგები და გრძელვადიანი მცირეფასიანი აქტივები

მატერიალური მარაგები ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებაში წარმოდგენილია ღირებულებით, რომელიც მოიცავს მათ შემენასთან, წარმოებასთან და გადამუშავებასთან დაკავშირებულ ყველა დანახარჯს. მოკლევადიან აქტივებში აისახება საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განსაზღვრული სტრატეგიული მარაგები, ნედლეული და მასალები, დაუმთავრებელი წარმოება, მზა პროდუქცია, გასაყიდად შექმნილი საქონელი და სხვ. ასევე მცირეფასიანი აქტივები - მრავალჯერადი გამოყენების ტექნიკა, ინვენტარი და მოწყობილობა - რომლებიც არ აკმაყოფილებენ საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ ძირითადი აქტივების აღიარების კრიტერიუმს (500 ლარზე ნაკლები ღირებულებისაა და გამოიყენება ერთ წელზე მეტი ვადით).

ვალდებულებები

ვალდებულებები, რომლებიც ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებაში წარმოდგენილია როგორც ფინანსური ვალდებულებები და სხვა კრედიტორული დავალიანებები, ძირითადად, შეესაბამება საბიუჯეტო კლასიფიკაციას და GFS-2001 მეთოდოლოგიას, თუმცა, ამავე დროს, საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS)) შესაბამისად, დაყოფილია მოკლევადიან და გრძელვადიან ფინანსურ ვალდებულებებად და სხვა კრედიტორულ დავალიანებებად.

ვალდებულებები ითვლება მოკლევადიანად (მიმდინარედ), თუ იგი ქვემოთ ჩამოთვლილი კრიტერიუმებიდან ერთ-ერთს მაინც აკმაყოფილებს:

- მისი დაფარვა მოსალოდნელია ჩვეულებრივი საოპერაციო ციკლის განმავლობაში;
- ძირითადად, გამოიყენება სავაჭრო დანიშნულებით;
- უნდა დაიფაროს საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ 12 თვის განმავლობაში; ან
- ერთეულს არ გააჩნია ვალდებულების დაფარვის გადავადების უპირობო უფლება, საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ სულ მცირე 12 თვის განმავლობაში.

ყველა სხვა ვალდებულება, რომლებიც არ მიეკუთვნება მოკლევადიან ვალდებულებებს, გრძელვადიან ვალდებულებებად განიხილება.

ვადაგადაცილებულ დავალიანებებზე (კრედიტორული დავალიანებები, რომელიც არ არის დაფარული ანგარიშგების თარიღისთვის) ინფორმაცია მითითებულია მხარჯავი დაწესებულებების (მაკონტროლებელი ერთეულების) ფინანსური ანგარიშგებების განმარტებით შენიშვნებში.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულებები წარმოდგენილია მოკლევადიანი და გრძელვადიანი სესხების (მათ შორის, ფინანსური იჯარის) და ფასიანი ქაღალდების სახით. უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული ფინანსური ვალდებულებები ანგარიშგების თარიღისათვის გადაყვანილია საანგარიშგებო ვალუტაში, ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოფიციალური გაცვლითი კურსის შესაბამისად.

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების მომზადების მიზნებისათვის, მხარჯავი დაწესებულებების ფინანსური ვალდებულებების ნაერთი მონაცემები კორექტირებულ იქნა ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების რეესტრის მონაცემების გათვალისწინებით. ქვემოთ მოცემულია აღნიშნული ინფორმაცია:

ფინანსური ვალდებულება (ათასებში)	მოკლევადიანი		ზრდა/კლება
	2017 წ. 31 დეკემბერი	2018 წ. 31 დეკემბერი	
საშინაო			
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	660,557.7	563,460.8	- 97,096.9

ფინანსური ვალდებულება (ათასებში)	გრძელვადიანი		ზრდა/კლება
	2017 წ. 31 დეკემბერი	2018 წ. 31 დეკემბერი	
საშინაო			
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	2,202,586.8	2,686,993.1	484,406.3
საგარეო			
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	1,296,100.0	1,338,300.0	42,200.0

ფინანსური ვალდებულება (ათასებში)	გრძელვადიანი		ზრდა/კლება
	2017 წ. 31 დეკემბერი	2018 წ. 31 დეკემბერი	
საგარეო			
სესხები	12,124,729.3	13,206,590.1	1,081,860.8

მ.შ ეროვნული ბანკის მიერ აღებული სავალუტო ფონდის სესხები	221,498.4	446,710.6	225,212.2
მ.შ გარანტირებული სესხები	5,388.7	4,968.2	-420.5

შენიშვნა: ლარში ვალდებულებების ნაშთების დათვლისას გამოყენებულია აღნიშნული თარიღისათვის ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოფიციალური გაცვლითი კურსები. შესაბამისად ცვლილება (ზრდა/კლება) საანგარიშო პერიოდში მნიშვნელოვნად დამოკიდებულია სავალუტო კურსების ცვლილებაზე.

ამასთან, ეროვნული ბანკის მიერ აღებული სავალუტო ფონდის სესხები და გარანტირებული სესხები არ შეიტანება კონსოლიდირებული ანგარიშგების ფორმებში, არამედ აისახება კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში, როგორც დამატებითი ინფორმაცია ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებით.

სახელმწიფო საშინაო ვალის ნაწილში - საწყისი და საბოლოო ნაშთების სახით აღიარებულია აგრეთვე შიდა ე.წ "ისტორიული ვალის" მონაცემები ³ - **672,325 ათასი ლარი**. „ისტორიული ვალის“ მოცულობა საორიენტაციოა, ვინაიდან ამ კატეგორიის უმეტესი ნაწილი დასაზუსტებელია ⁴.

„სახელმწიფო ვალის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, "ისტორიული ვალი" მოიცავს შემდეგ სავალო ვალდებულებებს:

- მოსახლეობის მიერ ყოფილ სახელმწიფო კომერციულ ბანკებში შეტანილი ანაბრების ინდექსაციით წარმოქმნილ დავალიანებას;
- ყოფილი სსრ კავშირის საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის ბანკის მიერ ბლოკირებული, ამავე ბანკის თბილისის განყოფილების ანგარიშზე რიცხული, საქართველოს ფიზიკური და იურიდიული პირების კუთვნილი სახსრების აუნაზღაურებლობით წარმოქმნილ დავალიანებას;
- რუსეთის ფედერაციის ცენტრალური ბანკის მიერ ამ ბანკის საკორესპონდენტო ანგარიშებზე რიცხულ, საქართველოს იურიდიული პირების კუთვნილი სახსრების სახელმწიფო საგარეო ვალის ანგარიშში ჩამოწერის შედეგად წარმოქმნილ დავალიანებას;
- თურქმენეთიდან 1995 წლის ჩათვლით მოწოდებული ბუნებრივი აირის საფასურის გადახდის სანაცვლოდ საქართველოს მთავრობის დავალებით ქვეყნის საწარმოებისა და ორგანიზაციების მიერ გადატვირთული პროდუქციის ანაზღაურებაში არსებულ დავალიანებას;
- საქართველოს რესპუბლიკის 1992 წლის შინაგანი მომგებიანი სესხის ობლიგაციების გამოშვებით წარმოქმნილ ვალდებულებას;

³ ე.წ „ისტორიული ვალის“ ვალდებულებებად აღიარების მოთხოვნა რეკომენდაციის სახით მოცემულია საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ანგარიშში - **Georgia Fiscal Transparency Evaluation, 2017**

⁴ http://www.mof.ge/images/File/debt-bulletin/Public_Sector_Debt_Statistical_Bulletin_N7_21_03_17.pdf

- ყოფილი სსრ კავშირის 1990 წლის სახელმწიფო უპროცენტო მიზნობრივი ობლიგაციების დაფარვის ვალდებულებას;
- კოოპერატიულ ბინათმშენებლობასთან დაკავშირებით სახელმწიფოს მიერ აღებულ ვალდებულებას;
- მუნიციპალურ საწარმო „თბილტრანსში“ ხელშეკრულებით მომუშავე მძღოლების ბინებით დაუკმაყოფილებლობით წარმოქმნილ დავალიანებას;
- მოსახლეობის მიერ სახელმწიფო ლატარიაში მოგებული ნივთების გაუნადგებლობით წარმოქმნილ დავალიანებას;
- ყოფილი სსრ კავშირის „ინდუსტრიაბანკის“ მიერ ბლოკირებულ, ამავე ბანკის ბათუმის განყოფილების ანგარიშზე რიცხულ, საქართველოს იურიდიული პირების კუთვნილ სავალუტო სახსრების აუნაზღაურებლობით წარმოქმნილ დავალიანებას.

სხვა კრედიტორული დავალიანებები

სხვა კრედიტორული დავალიანებები შედგება სავაჭრო კრედიტებისგან, აგრეთვე, ყველა სხვა სახის კრედიტორული დავალიანებებისგან (მათ შორის, წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანებებისგან), რომლებიც არ კლასიფიცირდება სხვა დანარჩენ მუხლებში. სხვა კრედიტორულ დავალიანებებში ასახულია აგრეთვე ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულებები, წარმოქმნილი დარიცხვის ოპერაციებით და „საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის“ უნივერსალობის პრინციპის გათვალისწინებით.

ანალიზური აღრიცხვის მიზნებისათვის, გამოყენებულია სახაზინო სამსახურის ინფორმაცია თითოეული ორგანიზაციის კრედიტორული დავალიანების შესახებ თანხების მიმღების, წარმოშობის წლების და საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესაბამისად, ხარჯების კატეგორიების მიხედვით.

კაპიტალი

წმინდა ღირებულება

წმინდა ღირებულება წარმოადგენს დამაბალანსებელ მუხლს, რომელიც გაანგარიშებულია საბიუჯეტო სახსრებით განხორციელებულ ხარჯებსა და შემოსავლებს (მ.შ. ბიუჯეტიდან მიღებულ დაფინანსებას) შორის სხვაობა, კორექტირებულია ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულებით და აქტივების და ვალდებულებების ოპერაციების გარეშე წმინდა ცვლილებით (არასაოპერაციო შემოსავლები/ხარჯები)

გაუნაწილებელი მოგება

გაუნაწილებელი მოგების თანხების გაანგარიშებაში მონაწილეობს არასაბიუჯეტო საქმიანობის უფლების მქონე სსიპ-ების და აიპ-ების მიერ არასაბიუჯეტო საქმიანობის შედეგად გასულ წლებში

მიღებული მოგების გაუნაწილებელი თანხები, აგრეთვე საანგარიშო წლის მოგების თანხა, რომელიც დარჩა გაუნაწილებელი.

ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშგება

შემოსავლები

საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის თანახმად, საბიუჯეტო ორგანიზაციებს (გარდა სსიპ-ებისა და ა(ა)იპ-ებისა) უფლება არა აქვთ მიღებული შემოსავლები გამოიყენონ საკუთარი მიზნებისთვის. ბიუჯეტის შესრულება ხდება საკასო მეთოდით. შედეგად, შემოსავლების საკასო შესრულების შემთხვევაში, საბიუჯეტო ორგანიზაციებს წარმოეშობათ ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულება. „წმინდა ღირებულების“ ანგარიშში მითითებული სადებეტო ჩანაწერი - „ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულება“ წარმოადგენს საკრედიტო ჩანაწერში მითითებული მთლიანი შემოსავლებიდან ფულადი ფორმით მიღებული შემოსავლების მოცულობას, რომელიც ირიცხება ბიუჯეტში, ხოლო დანარჩენი - არაფულადი ფორმით მიღებულ შემოსავლებს, რომელთა გამოყენების უფლებაც გააჩნია საბიუჯეტო ორგანიზაციას. შემოსავლები მოიცავს კანონით გათვალისწინებული ასიგნებების ფარგლებში ბიუჯეტიდან გამოყოფილ დაფინანსებას. არასაბიუჯეტო საქმიანობის უფლების მქონე სსიპ-ების და აიპ-ების საკუთარი შემოსავლები აღრიცხულია საბიუჯეტო სახსრებიდან გამოცალკავებით - არ ითვალისწინებს ბიუჯეტიდან მიღებულ დაფინანსებას. არასაბიუჯეტო საქმიანობის შედეგად მიღებული შემოსავლების მიხედვით გაანგარიშებული სსიპ-ების და ა(ა)იპ-ების მოგება/ზარალი ასახულია ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში - „გაუნაწილებელი მოგება“ ან „დაუფარავი ზარალი“.

კონოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების მომზადების მიზნებისათვის, მხარჯავი დაწესებულებების შემოსავლების ნაერთი მონაცემები კორექტირებულ იქნა ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების რეესტრების მონაცემების გათვალისწინებით, რაც უკავშირდება საგარეო და საშინაო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე წარმოქმნილ ფინანსურ აქტივებზე 2018 წლის განმავლობაში დარიცხული პროცენტის და პირგასამტეხლოს სახით მიღებულ შემოსავლებს. ქვემოთ მოცემულია აღნიშნული მონაცემები ცხრილის სახით:

ფინანსური აქტივი (ათასებში)	პროცენტი		პირგასამტეხლო და სხვა შემოსავლები	
	დარიცხული	მიღებული	დარიცხული	მიღებული
საშინაო	42,508.7	37,151.1	24,339.7	4,554,0
სესხები	42,508.7	37,151.1	24,339.7	4,554,0

<i>მ.შ. სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გაცემული სესხები</i>	42,508.7	37,151.1	24,339.7	4,554,0
საგარეო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე	42,170.8	36,904.9	4,573.4	4,550,.8
საშინაო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე	337.9	246.2	19,766.3	3.2
<i>მ.შ ლარი</i>	-	-	16,598.7	3.2
<i>მ.შ დოლარი (ექვივალენტი ლარში)</i>	-	-	3,167.6	-

შენიშვნა: საშინაო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე წარმოქმნილ ფინანსურ აქტივებთან დაკავშირებული შემოსავლები პროცენტის და პირგასამტეხლოს სახით ნაწილობრივადაა მოცემული მხარჯავი დაწესებულებების ფინანსურ ანგარიშგებებში.

ხარჯები

ხარჯების სტრუქტურა წარმოდგენილია როგორც საოპერაციო (მიმდინარე) ხარჯები და კლასიფიცირებულია საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესაბამისად. არასაბიუჯეტო საქმიანობის ნაწილში, ხარჯების მუხლებად წარმოდგენილია შემოსავლების მიღებასთან დაკავშირებული პერიოდის დანახარჯები. საბიუჯეტო სახსრებით წარმოდგენილი ხარჯები არ არის დაკავშირებული შემოსავლების მიღებასთან. ის დაკავშირებულია საანგარიშგებო პერიოდში მიღებულ დაფინანსებასთან და პერიოდის დასაწყისისთვის მოთხოვნების სახით რიცხულ წინა წლებში მიღებულ დაფინანსებასთან.

კონოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების მომზადების მიზნებისათვის, სესხებზე და ფასიან ქაღალდებზე დარიცხულ და გადახდილ საპროცენტო ხარჯებთან მიმართებით, მხარჯავი დაწესებულებების ნაერთი მონაცემები კორექტირებულ იქნა ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების რეესტრების მონაცემების გათვალისწინებით.

ფინანსური ვალდებულება (ათასებში)	პროცენტი საანგარიშგებო პერიოდში	
	დარიცხული	გადახდილი
<i>საშინაო</i>	244,334.3	244,334.3
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	244,334.3	244,334.3
<i>საგარეო</i>	86,102.5	86,102.5
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	86,102.5	86,102.5

ფინანსური ვალდებულება (ათასებში)	პროცენტი საანგარიშგებო პერიოდში	
	დარიცხული	გადახდილი
საგარეო	188,280.5	188,280.5
სესხები	188,280.5	188,280.5
მ.შ ეროვნული ბანკის მიერ აღებული სავალუტო ფონდის სესხები	5,673.9	5,673.9
მ.შ გარანტირებული სესხები	37.7	37.7

შენიშვნა: კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების ფორმებში სასესხო ვალდებულებებზე დარიცხული პროცენტი მოცემულია ეროვნული ბანკის მიერ აღებული სავალუტო ფონდის სესხებსა და გარანტირებულ სესხებზე დარიცხული პროცენტის გამოკლებით.

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგების მოსამზადებლად გამოყენებულია არაპირდაპირი მეთოდი. არაპირდაპირი მეთოდი გულისხმობს ფულადი სახსრების შესახებ ინფორმაციის მომზადებას საანგარიშო პერიოდის წმინდა ღირებულებიდან/მფინანსური შედეგიდან, მისი აუცილებელი კორექტირებით იმ მუხლებთან დაკავშირებით, რომლებიც არ ასახავენ შესაბამის ანგარიშებზე ფულადი სახსრების რეალურ მოძრაობას. მათ შორის:

- ცვეთის თანხებით;
- დებიტორული დავალიანების ზრდით/კლებით;
- კრედიტორული დავალიანების ზრდით/კლებით;
- აქტივების (გარდა მატერიალური მარაგების და გრძელვადიანი მცირეფასიანი აქტივების) და ვალდებულებების, არაფულადი ოპერაციებით და სხვა მოვლენებით, მიღებულ და გასულ აქტივებსა და ვალდებულებებს შორის სხვაობით.

გარდა ამისა, მოცემულია ფულადი სახსრების ნაკადები არაფინანსურ აქტივებში განთავსებული ინვესტიციებიდან და ფულადი სახსრების ნაკადები ფინანსური საქმიანობიდან (რომელიც, თავის მხრივ, კორექტირებულია ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების რეესტრების მონაცემების გათვალისწინებით).

კაპიტალში ცვლილებების შესახებ ანგარიში

კაპიტალში ცვლილებების შესახებ ანგარიშში თავს იყრის ისეთი ინფორმაცია, რომელიც გავლენას ახდენს კაპიტალის მოცულობაზე, მათ შორის, საანგარიშგებო პერიოდის ფინანსური შედეგი, აქტივების და ვალდებულებების რაოდენობრივი ცვლილებები, გადაფასების შედეგად მიღებული ნამეტი/დანაკლისი, კურსთაშორის სხვაობით მიღებული მოგება ან ზარალი, ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულების აღიარება და სხვ.

საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს შემოსავლებით და ხარჯებით დაანგარიშებული ფინანსური შედეგი, არასაოპერაციო შემოსავლებთან/ხარჯებთან ერთად აისახება კაპიტალში ცვლილებების შესახებ ანგარიშში.

ბიუჯეტის და ფაქტიური თანხების შედარების ანგარიშგება

ბიუჯეტის და ფაქტიური თანხების შედარების ანგარიშგება მზადდება ბიუჯეტის შესრულების შედეგად წარმოქმნილი გეგმური და ფაქტობრივი თანხების შედარების მიზნით, სახელმწიფო ერთეულების ფინანსური ანგარიშგების ანგარიშვალდებულების და გამჭვირვალების გაზრდის მიზნით.

ბიუჯეტის და ფაქტიური თანხების შედარების ანგარიშგებაში ცალ-ცალკე სვეტებში მიეთითება გადასახდელების დამტკიცებული წლიური ბიუჯეტი, დაზუსტებული გეგმური მაჩვენებლები, ასევე, ამ მაჩვენებლების ფაქტობრივი (საკასო) შესრულება, ფაქტობრივი (საკასო) შესრულების გადახრები დამტკიცებული და დაზუსტებული ბიუჯეტით განსაზღვრული ასიგნებებიდან, დარიცხული ხარჯები, და გადახრები დარიცხულ და საკასო (ფაქტობრივ) ხარჯებს შორის.

ბიუჯეტის და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშგების მიზნებისათვის, დამტკიცებული ბიუჯეტი ასახავს ერთი საბიუჯეტო პერიოდის მანძილზე მოსალოდნელ გადასახდელებს, რომლებიც დამტკიცებულია საკანონმდებლო ორგანოს მიერ. დამტკიცებული ბიუჯეტი განსხვავდება მოსალოდნელი ფინანსური ინფორმაციისგან, რომელიც შეიძლება წარმოდგენილი იყოს პროგნოზის, გეგმის ან ორივეს კომბინაციით. საბოლოო (დაზუსტებული) ბიუჯეტი მოიცავს საბიუჯეტო პერიოდში ერთეულის ან ღონისძიების დასაფინანსებლად თავდაპირველად გამოყოფილი თანხების ყველა ნებადართულ ცვლილებას ან შესწორებას. ბიუჯეტის შესრულების ასახვისათვის გამოყენებული ტერმინი „ფაქტობრივი“ ან „ფაქტიური“ თანხა გამოიყენება საკასო თანხების მნიშვნელობით.

სხვა განმარტებითი შენიშვნები

პირობითი ვალდებულებები

მთავრობის პირობითი ვალდებულებები, რომელიც არ აისახება ფინანსური ანგარიშგების ფორმებში, მოიცავს შემდეგს:

- ეროვნული ბანკის მიერ საერთაშორისო სავალუტო ფონდიდან (IMF) აღებული სესხებს (ემსახურება სეზ-ი);
- სახელმწიფოს მიერ გარანტირებულ სესხებს (ემსახურება VTB).

ქვემოთ წარმოდგენილია ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების რეესტრებში მოცემული ეროვნული ბანკის მიერ აღებული და სახელმწიფოს მიერ გარანტირებული სესხების და მათზე დარიცხული პროცენტების მონაცემები საანგარიშგებო პერიოდისათვის,

ფინანსური ვალდებულებები (ათასებში)	გრძელვადიანი ვალდებულებები		საანგარიშგებო პერიოდში ზრდა/კლება	პროცენტი საანგარიშგებო პერიოდში	
	2017წ. 31 დეკემბერი	2018წ. 31 დეკემბერი		დარიცხული	გადახდილი
ეროვნული ბანკის მიერ საერთაშორისო სავალუტო ფონდიდან (IMF) აღებულ სესხებს	221,498.4	446,710.6	225,212.2	5,673.9	5,673.9
გარანტირებული სესხები	5,388.7	4,968.2	-420.5	37.7	37.7

დასკვნა

2018 წლის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადების პროცესში სახაზინო სამსახურის მიერ შეფასდა ორგანიზაციების მიერ IPSAS სტანდარტებით გათვალისწინებული მოთხოვნების ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახვის მდგომარეობა, გაკეთდა ანალიზი თითოეული მხარჯავი დაწესებულების (მაკონტროლებელი ერთეულის) ფინანსური ანგარიშგების სიზუსტის და მისი შესაბამისობის დასადგენად აღრიცხვის და ანგარიშგების არსებულ მეთოდოლოგიასთან, ასევე, შეფასდა აქტივების, ვალდებულებების, კაპიტალის, შემოსავლების და ხარჯების შესახებ საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად მიღებული გადაწყვეტილებები და ამ გადაწყვეტილებების შესახებ ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში ინფორმაციის გამჟღავნება და გამოიკვეთა შემდეგი:

- IPSAS 1-ის - „ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის“ - შესაბამისად, ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ზოგიერთი მხარჯავი დაწესებულება საანგარიშგებო პერიოდში გამოცხადებულ თუ პოტენციურად შესაძლებელ რესტრუქტურისაგან დაკავშირებით არ ხელმძღვანელობდა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პრინციპით - ფუნქციონირებადი ერთეულის პრინციპით, რაც გულისხმობს იმ დაშვებას, რომ ერთეული ფუნქციონირებადი ერთეულია და გარკვეული დროის განმავლობაში მომავალშიც განაგრძობს ფუნქციონირებასა და კანონმდებლობით დაკისრებული ვალდებულებების შესრულებას. აღნიშნული სტანდარტის მოთხოვნების შესაბამისად, ფუნქციონირებადი ერთეულის დაშვების მართებულობის შეფასება უნდა განხორციელდეს ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე პასუხისმგებელი პირების მიერ, ნებისმიერი ხელმისაწვდომი ინფორმაციის, ყველა ფაქტის და გარემოების გათვალისწინებით. ამასთან, თუ ფინანსური ანგარიშგება არ მზადდებოდა ფუნქციონირებადობის პრინციპის საფუძველზე, ერთეულს განმარტებით შენიშვნებში უნდა გამჟღავნებინა ეს ფაქტი და საფუძველი, რის მიხედვითაც მომზადდა ფინანსური ანგარიშგება. ასევე, განმარტებით შენიშვნებში უნდა მითითებულიყო მიზეზები, თუ რის

გამო არ შეიძლება ჩათვლილიყო ერთეული ფუნქციონირებად ერთეულად, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც სახელმწიფოს გადაწყვეტილი ჰქონდა ორგანიზაციის ლიკვიდაცია ან ოპერაციების შეწყვეტა, ან თუ ან ერთეულს არ ჰქონდა რეალური ალტერნატივა, ასე რომ არ მოქცეულიყო;

- ზოგიერთ მხარჯავ დაწესებულებას სრულყოფილად არ აქვს აღრიცხული ყველა აქტივი და ვალდებულება კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში IPSAS 1-ის - „ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის“ - შესაბამისად. შედეგად, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებებში ასახული აქტივების/ვალდებულებების სისრულე და სიზუსტე არ არის უზრუნველყოფილი, რაც ვერ პასუხობს ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანად და უტყუარად წარდგენის მოთხოვნებს;
- ზოგიერთ შემთხვევაში, მხარჯავი დაწესებულებები აქტივების, ვალდებულებების, შემოსავლების და ხარჯების აღრიცხვისა და ანგარიშგებისას არ ითვალისწინებენ არსებითობას და არ ხელმძღვანელობენ შინაარსის ფორმასთან აღმატებულობის პრინციპის დაცვით, რაც განსაზღვრულია IPSAS 1-ით - „ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა“. შესაბამისად, ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას არ არის დაცული ის ძირითადი მოთხოვნები, რაც გათვალისწინებულია IPSAS სტანდარტებით;
- ზოგიერთ მხარჯავ დაწესებულებას IPSAS 2-ით - „ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება“ - გათვალისწინებულ ფინანსური ანგარიშგების ფორმა 3-ში არასწორად აქვს მითითებული ფულადი სახსრების ნაშთები წლის დასაწყისისა და ბოლოსათვის, აგრეთვე, დებიტორული/კრედიტორული დავალიანებების ზრდა/კლება და აქტივების/ვალდებულებების არაფულადი ოპერაციებით და სხვა მოვლენებით წმინდა მიღება. შედეგად, ფულადი სახსრების მოძრაობის შესახებ ანგარიშგება უმეტესწილად არ შეესაბამება IPSAS სტანდარტების მოთხოვნებს;
- ზოგიერთ მხარჯავ დაწესებულებას ფინანსური ანგარიშგების ფორმა 2-ში არ აქვს აღრიცხული ვადით ან თანხით განუსაზღვრელი ვალდებულებები ანარიცხების სახით, ასევე, საცნობარო მუხლებში/განმარტებით შენიშვნებში პირობითი აქტივების/ვალდებულებების შესახებ ინფორმაცია, რაც ფინანსური ანგარიშგების არაობიექტური შეფასების საფუძველს იძლევა;
- მხარჯავი დაწესებულებების უმეტესობას IPSAS 3-ის - „სააღრიცხვო პოლიტიკა, ცვლილებები სააღრიცხვო შეფასებებში და შეცდომების“ - შესაბამისად, განმარტებით შენიშვნებში არ აქვს გამჟღავნებული სპეციფიკის გათვალისწინებით შემუშავებული სააღრიცხვო პოლიტიკა, შიდა აღრიცხვის/ანგარიშგების წესები, ბუღალტრული აღრიცხვის ფორმები და მეთოდური მითითებები, რაც მათი ფინანსური ანგარიშგებების ინფორმაციის არასწორი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა;
- მხარჯავი დაწესებულებები IPSAS 3-ის - „სააღრიცხვო პოლიტიკა, ცვლილებები სააღრიცხვო შეფასებებში და შეცდომების“ - შესაბამისად ვერ უზრუნველყოფენ ეკონომიკური ერთეულის

შიგნით შემავალი ერთეულების მიერ ერთიანი სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებას. შედეგად, მხარჯავი დაწესებულებების მიერ მომზადებული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებები ვერ პასუხობს ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანად და უტყუარად წარდგენის მოთხოვნებს;

- ზოგიერთ შემთხვევაში, საწყისი ნაშთების ცვლილება, ასევე, ანგარიშების დაზუსტება ნაშთების ანგარიშიდან ანგარიშზე გადატანის გზით, გამოწვეული სააღრიცხვო პოლიტიკის ცვლილებით ან/და შეცდომებით, რამაც შეიძლება არსებითი გავლენა მოახდინოს მიმდინარე პერიოდის ფინანსურ ანგარიშგებაზე, არ არის სათანადოდ ასახული/გამჟღავნებული ფინანსური ანგარიშგების ფორმა 4-ში/განმარტებით შენიშვნებში IPSAS 3-ის - „სააღრიცხვო პოლიტიკა, ცვლილებები სააღრიცხვო შეფასებებში და შეცდომების“ - შესაბამისად, რაც ფინანსური ანგარიშგების არასწორი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა;
- ზოგიერთ მხარჯავ დაწესებულებას უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები არ აქვს გადაფასებული საანგარიშგებო თარიღის მდგომარეობით IPSAS 4-ის - უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებებით გამოწვეული შედეგების - მოთხოვნების შესაბამისად. შედეგად, კურსთაშორის სხვაობით გამოწვეული ნამეტი/დეფიციტი შემცირებულადაა წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგების შესაბამის ფორმებში, რაც ფინანსური ანგარიშგების ინფორმაციის არასწორი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა;
- ხშირ შემთხვევაში, მხარჯავ დაწესებულებებს არ აქვთ სათანადოდ გამჟღავნებული IPSAS 5-ის - „სესხით სარგებლობასთან დაკავშირებული დანახარჯების“ - შესაბამისად გამოყენებული აღრიცხვის მეთოდი. კერძოდ, სესხის სარგებლობასთან დაკავშირებული დანახარჯების აღიარება ხდება თუ არა მაშინვე, ხარჯების სახით თუ ხდება მათი კაპიტალიზაცია კვალიფიცირებადი აქტივების ღირებულებაში. შედეგად, ფინანსურ ანგარიშგებებში წარმოდგენილი ინფორმაცია არ შეიძლება ჩაითვალოს სანდოდ და საიმედოდ IPSAS სტანდარტების შესაბამისად;
- მხარჯავი დაწესებულებები IPSAS 6-ით - „კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება“ - გათვალისწინებული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებისას სრულად ვერ უზრუნველყოფენ ეკონომიკური ერთეულის ფარგლებში ნაშთებისა და ოპერაციების ამოთიშვას. გარდა ამისა, არ არსებობს ინფორმაცია მხარჯავ დაწესებულებებს შორის განხორციელებული ოპერაციების შესახებ, რაც მათი ფინანსური ანგარიშგებების ინფორმაციის არასწორი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა;
- ხშირად დარიცხული შემოსავლების შესახებ ინფორმაცია არ შეესაბამება IPSAS 9-ის - „შემოსავალი გაცვლითი ოპერაციებიდან“ და IPSAS 23-ის - „შემოსავალი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან (გადასახადები და ტრანსფერები)“ მოთხოვნებს - ინფორმაცია შემოსავლების შესახებ, ხშირ შემთხვევაში, არ არის აღრიცხული დარიცხვის მეთოდის საფუძველზე. შედეგად,

ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ინფორმაცია არ შეიძლება ჩაითვალოს IPSAS სტანდარტების მოთხოვნების გათვალისწინებით მომზადებულად;

- ზოგიერთ მხარჯავ დაწესებულებას IPSAS 13-ის - „იჯარის“ შესაბამისად განმარტებით შენიშვნებში არ აქვს გამჟღავნებული ის ძირითადი კრიტერიუმები, რის საფუძველზეც იჯარით მიღებული/გაცემული აქტივები აღრიცხული აქვს როგორც საოპერაციო იჯარა, რაც ფინანსური ანგარიშგებების/განმარტებითი შენიშვნების არასწორი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა;
- IPSAS 14 – „ანგარიშგების თარიღის შემდგომი მოვლენების“ -შესაბამისად, ოპერაციები და სხვა მოვლენები, რომლებიც არსებობდა ფინანსური ანგარიშგების თარიღისათვის ან წარმოიქმნა ფინანსური ანგარიშგების თარიღის შემდეგ ანგარიშგების დამტკიცებამდე პერიოდში და რომლებიც გავლენას ახდენს ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ ინფორმაციაზე, ხშირად არ არის სათანადოდ ასახული მხარჯავი დაწესებულებების ფინანსურ ანგარიშგებებში/განმარტებით შენიშვნებში, რაც ფინანსური ანგარიშგებების/განმარტებითი შენიშვნების არასწორი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა;
- მხარჯავი დაწესებულებების უმეტესობას ძირითადი აქტივებისგან განცალკევებით არ აქვს აღრიცხული ისეთი ქონება - მიწა ან შენობები, ან შენობის ნაწილი, ან ორივე ერთად - რომელიც გამიზნულია შემოსავლების მისაღებად იჯარით გაცემის გზით ან კაპიტალის ღირებულების ნაზრდის მისაღებად, ან ორივე მიზნით, და არ გამოიყენება საქონლის წარმოებაში ან მიწოდებაში, მომსახურების გაწევიდან ადმინისტრაციული მიზნებისათვის გამოსაყენებლად ან ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებში გასაყიდად. ასეთი ქონებები აღრიცხული უნდა იყოს IPSAS 16-ის - „საინვესტიციო ქონების“ - შესაბამისად, თუ დაკმაყოფილებულია აღნიშნული სტანდარტით გათვალისწინებული მოთხოვნები;
- მხარჯავ დაწესებულებებს IPSAS 20-ის - „დაკავშირებულ მხარეთა შესახებ განმარტებითი შენიშვნების“ - შესაბამისად განმარტებით შენიშვნებში არ აქვთ გამჟღავნებული ისეთი ოპერაციები, რომლებიც წარმოქმნილია იმ მხარეებს შორის, როდესაც ერთ მხარეს აქვს საშუალება აკონტროლოს მეორე მხარე ან გამოიყენოს მნიშვნელოვანი ზეგავლენა მეორე მხარეზე ფინანსური ან საოპერაციო გადაწყვეტილებების მიღებისას, ან, როდესაც ერთეულის დაკავშირებული მხარე და სხვა ერთეული იმყოფებიან საერთო კონტროლის ქვეშ, რაც ფინანსური ანგარიშგების ინფორმაციის არასწორი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა;
- IPSAS 24-ის - „ბიუჯეტის შესახებ ინფორმაციის ფინანსურ ანგარიშგებაში წარდგენა“ - შესაბამისად, მხარჯავი დაწესებულებების უმეტესობას ფინანსური ანგარიშგების ფორმა 5-ში ბიუჯეტის შესრულების შესახებ არასწორი ინფორმაცია აქვთ ასახული. გარდა ამისა, განმარტებით შენიშვნებში სრულყოფილად არ არის წარმოდგენილი ბიუჯეტის გეგმურ მაჩვენებლებსა და ფაქტობრივ შესრულებას შორის არსებული განსხვავების მიზეზები. ასევე არ არის მითითებული სხვა რომელიმე სხვა ანგარიში, სადაც დეტალურად იქნებოდა განმარტებული გადახრის მიზეზები, რითიც არ არის გათვალისწინებული აღნიშნული

სტანდარტის მოთხოვნები, რაც ფინანსური ანგარიშგების ინფორმაციის არასწორი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა;

- მხარჯავ დაწესებულებებს განმარტებით შენიშვნებში არ აქვთ გამჟღავნებული ინფორმაცია IPSAS 25-ის - დაქირავებულთა სარგებლის“ - შესაბამისად განსაზღვრული ისეთი სარგებლების შესახებ, როგორცაა: ხელფასები/თანამდებობრივი სარგოები, წლიური ფასიანი შვებულებისა და ბიულეტენის ანაზღაურება, სამედიცინო მომსახურება, ბინითა და ავტომანქანით უზრუნველყოფა, უფასო ან სუბსიდირებული საქონელი ან მომსახურება და სხვ. შედეგად, ფინანსურ ანგარიშგებების ფორმებსა და განმარტებით შენიშვნებში წარმოდგენილი ინფორმაცია არ შეიძლება ჩაითვალოს სანდოდ და საიმედოდ IPSAS სტანდარტების შესაბამისად;
- მხარჯავი დაწესებულებების კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებების განმარტებით შენიშვნებში არ არის დეტალურად წარმოდგენილი კონტროლირებული ერთეულების მიერ ფლობილი ისეთი აქტივების გაუფასურების შესახებ ინფორმაცია, რომელიც ძირითადად, კომერციული მოგების გამოსამუშავებლადაა გამიზნული და განიხილება ფულადი სახსრების წარმომქმნელ აქტივებად IPSAS 26-ის - „ფულადი სახსრების წარმომქმნელი აქტივების გაუფასურების“ - შესაბამისად. ამასთან, განმარტებით შენიშვნებში არ არის გამჟღავნებული ის ძირითადი კრიტერიუმები, რომლებსაც იყენებს ერთეული იმის დასადგენად, აქტივი ფულადი სახსრების წარმომქმნელია თუ არწარმომქმნელი. შედეგად, ფინანსურ ანგარიშგებებში წარმოდგენილი ინფორმაცია არ შეიძლება ჩაითვალოს სანდოდ და საიმედოდ IPSAS სტანდარტების შესაბამისად;
- მხარჯავ დაწესებულებებს არ აქვთ აღრიცხული IPSAS 32-ით - მომსახურების დათმობის ხელშეკრულებები: უფლების გადამცემი - განსაზღვრული საჯარო-კერძო შეთანხმებები. შედეგად, ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებლები არ არიან უზრუნველყოფილი იმ მნიშვნელოვანი ინფორმაციით, რაც აუცილებელი იქნებოდა გონივრული გადაწყვეტილებების მისაღებად საჯარო-კერძო შეთანხმებებთან დაკავშირებით;
- მხარჯავ დაწესებულებებს, რომლებიც ახორციელებენ ერთობლივ კონტროლს ან მნიშვნელოვანი გავლენა აქვთ ინვესტირებულ ერთეულზე, არ აქვთ აღრიცხული ან/და განმარტებით შენიშვნებში გამჟღავნებული მეკავშირე ერთეულში ან ერთობლივ საქმიანობაში მათ მიერ განხორციელებული ინვესტიციები IPSAS 36-ის - „მეკავშირე ერთეულებსა და ერთობლივ საქმიანობაში ინვესტიციების“ - შესაბამისად, რაც გულისხმობს ინვესტიციების კაპიტალ-მეთოდის მიხედვით აღრიცხვას - ინვესტიციის თავდაპირველ აღიარებას თვითღირებულებით და საბალანსო ღირებულების გაზრდას ან შემცირებას, ინვესტირებული ერთეულის ნამეტიდან ან დეფიციტიდან გამომდინარე, რაც მათი ფინანსური ანგარიშგებების არასწორი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა;

- მხარჯავ დაწესებულებებს არ აქვთ აღრიცხული ან/და განმარტებით შენიშვნებში გამჟღავნებული ისეთი შეთანხმებები, რომელზეც ორ ან მეტ მხარეს გააჩნია ერთობლივი კონტროლი, რომლებიც შეიძლება შეიქმნას სხვადასხვა მიზნისათვის (მხარეების მიერ ხარჯების და რისკების განაწილების მიზნით, ან მხარეებისთვის ახალი ტექნოლოგიების და ბაზრების ხელმისაწვდომობისთვის და სხვ.) და სხვადასხვა სტრუქტურის და სამართლებრივი ფორმის გამოყენებით (ერთობლივი ოპერაცია ან ერთობლივი საქმიანობა) და რაც ერთობლივ შეთანხმებებად განიხილება IPSAS 37-ის - „ერთობლივი შეთანხმებების“ - შესაბამისად. შედეგად, ფინანსურ ანგარიშგებებში წარმოდგენილი ინფორმაცია არ შეიძლება ჩაითვალოს სანდოდ და საიმედოდ IPSAS სტანდარტების შესაბამისად;
- მხარჯავი დაწესებულებების მიერ ფინანსურ ანგარიშგებებში ასახული ინფორმაცია ზოგჯერ არ დასტურდება პირველადი აღრიცხვის დოკუმენტებით და სააღრიცხვო რეგისტრებით. გარდა ამისა, ხშირ შემთხვევაში პირველადი დოკუმენტების საფუძველზე ოპერაციების და სხვა მოვლენების ასახვა არ ხდება ოპერაციების/სხვა მოვლენების მოხდენის თარიღის შესაბამისად, სწორ საანგარიშგებო პერიოდზე მიკუთვნებით. შედეგად, ფინანსურ ანგარიშგებებში წარმოდგენილი ინფორმაცია არ შეიძლება ჩაითვალოს სანდოდ და საიმედოდ IPSAS სტანდარტების შესაბამისად;
- ზოგიერთ მხარჯავ დაწესებულებას აქტივების და ვალდებულებების ნაშთები არასწორ ანგარიშებზე აქვთ მიკუთვნებული, რაც ფინანსური რაც მოგვცემდა ინფორმაციას იმის შესახებ, რომ ფინანსური ანგარიშგება სრულად და სამართლიანად ასახავს ორგანიზაციის ფინანსურ მდგომარეობას და შედეგებს;
- მხარჯავ დაწესებულებს განმარტებით შენიშვნებში არ აქვთ გამჟღავნებული აქტივების, ვალდებულებების, შემოსავლების და ხარჯების აღრიცხვისათვის გამოყენებული შეფასების საფუძველები, რაც მოგვცემდა ინფორმაციას იმის შესახებ, რომ ფინანსური ანგარიშგებაში ასახული ინფორმაცია აქტივების, ვალდებულებების, შემოსავლების და ხარჯების შეხახებ სრულად და სამართლიანად ასახავს ორგანიზაციის ფინანსურ მდგომარეობას და შედეგებს;
- მხარჯავი დაწესებულების ფინანსური ანგარიშგებების განმარტებითი შენიშვნები ძირითადად არ შეესაბამება IPSAS სტანდარტების მოთხოვნებს განმარტებით შენიშვნებში ინფორმაციის გამჟღავნებასთან დაკავშირებით, რაც მოგვცემდა ინფორმაციას იმის შესახებ, რომ ფინანსური ანგარიშგება სრულად და სამართლიანად ასახავს ორგანიზაციის ფინანსურ მდგომარეობას და შედეგებს.

